

GRAAF JAN VAN NASSAUSCHOOL
christelijke basisschool op reformatische grondslag

Pestprotocol

versie juni 2011

www.graafjanvlissingen.nl

Pestprotocol

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Doel

Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.

Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL

Voorwaarden

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouder(s) / verzorger(s) (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, in SOVA-lessen aan de orde komen en samen met de kinderen in schoolregels worden gevat.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders en de contactjuf) dat kunnen signaleren. De school moet daarna een duidelijke stelling innemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Alle betrokkenen hanteren de hierna geformuleerde definities over plagen en pesten:

Wat is pesten?

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische- en/of fysieke mishandeling door een kind of een groep kinderen van 1 kind dat niet in staat is zichzelf te verdedigen.

Kernwoorden zijn:

1. Systematisch.
2. Ongelijk verdeelde macht.
3. Psychische en/of fysieke schade.
4. Niet weerbaar.

Wat is plagen?

1. Er sprake van een incident.
2. Bijna of geheel gelijke macht.
3. Geen blijvende schade.
4. Wel voldoende weerbaar.

Verskil tussen pesten en plagen

Plagen: Gebeurt onbezonnen of spontaan.

Pesten: Gebeurt met opzet: de pestkop weet vooraf wie hij of zij zal pesten, op welke manier en wanneer.

Plagen: Heeft geen kwade bijbedoelingen.

Pesten: Wil iemand bewust kwetsen of kleineren.

Plagen: Duurt niet lang, gebeurt niet vaak en is onregelmatig.

Pesten: Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens, is systematisch. Houdt niet vanzelf op na een poosje.

Plagen: Speelt zich af tussen "gelijken".

Pesten: De strijd is ongelijk: de pestkop heeft altijd de bovenhand: De pestkop voelt zich zo machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt.

Plagen: Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar het kan ook kwetsend of agressief zijn.

Pesten: De pestkop heeft geen positieve bedoelingen, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.

Plagen: Meestal één tegen één.

Pesten: Meestal een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.

Plagen: De rollen liggen niet vast: nu eens plaagt de ene, dan de andere.

Pesten: Heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde, de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop wel op zoek gaan naar een ander slachtoffer.

Plagen: De pijn, lichamelijk of geestelijk, is draaglijk en van korte duur. Soms wordt ze als prettig ervaren (plagen is kusjes vragen!).

Pesten: Als er niet op tijd wordt ingegrepen, kunnen de lichamelijk en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.

Plagen: De relaties worden na het plagen meteen hervat.

Pesten: Het is niet makkelijk om na het pesten een evenwichtige relatie te vinden; het herstel gaat moeilijk en traag.

Plagen: Het geplaagde kind blijft een volwaardig lid van de groep.

Pesten: Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat het niet meer bij de groep hoort.

Plagen: De groep lijdt niet onder plagerijen of vindt nadien meteen haar draai terug.

Pesten: De groep lijdt onder een dreigend, onveilig gevoel. Iedereen is angstig, de kinderen vertrouwen elkaar niet meer, ze zijn niet erg open of spontaan er zijn weinig echte vriendjes in de groep.

Maatregelen in preventieve zin

- Op school willen we regelmatig aandacht besteden aan een aan pesten gerelateerd onderwerp.
Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies, vriendschappen etc. komen aan de orde.
Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten.

tijd	Waar/wanneer/wie	Actie
September	Teamvergadering	Pestprotocol in team bespreken
oktober	Groep 3 t/m 8, schoolweek 5	Stappenplan aan de orde stellen
januari	Groep 5 t/m 8	Sova-les pesten
maart	Nieuwsbrief	Artikel GGD o.i.d.
mei	Groep 5 t/m 8	Sova-les pesten

- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.
- Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Onze schoolregels:

1. Eert God en houdt Zijn gebod.
2. We zijn zuinig op onze school en alle spullen.
3. Voor groot en klein zullen we aardig zijn.
4. Wie iets te zeggen heeft, doet dat netjes en beleefd.
5. We ruimen alles op waar het hoort.
6. Als we eerlijk zijn, vindt iedereen dat fijn.

Praktische uitwerking van deze regels:

- We doen niets bij anderen, wat we zelf niet prettig vinden.
- Als we elkaar in de klas mogen helpen (samenwerken) doen we dat ook, ongeacht met welke klasgenoot we op dat moment te maken hebben.
- Wij zorgen er met elkaar voor dat er geen leerlingen buiten de groep komen te staan. We laten merken dat iedereen meetelt.
- Op het schoolplein houden we in spelsituaties ook rekening met een ander en denken niet alleen aan onszelf.
- We komen niet aan een ander als die ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen bijnamen of scheldnamen.
- Klikken doen we niet. We vertellen wel aan de juf of meester als er dingen zijn die vervelend of gevaarlijk zijn voor onszelf of anderen.
- We zitten niet ongevraagd en zonder toestemming aan spullen van een ander.
- We beoordelen een ander niet op het uiterlijk/kleding en willen daar zelf ook niet op beoordeeld worden.
- Slaan, schoppen, krabben etc. doen we niet. Dat is bij ons op school verboden.
- Bij ons op school pesten we niet. Als we merken dat iemand iets niet meer leuk vindt, stoppen we er mee.
- Als wij zelf of anderen gepest worden zeggen we dat tegen de juf of de meester of/en tegen onze ouders.
- Als er onenigheid is gaan we zo te werk:
 - a. We proberen eerst om het zelf op te lossen met praten (!).
 - b. We gaan daarna naar de pleinwacht (als het buiten gebeurt). Of we bespreken het met onze eigen juf of meester (in alle andere gevallen)
 - c. Als dat moeilijk is, bespreken we het met de contactjuf.

Suggestie:

Leerlingen maken in overleg met de leerkracht een aanvulling op de vastgestelde schoolregels. Die aanvulling wordt opgesteld door en met de groep, dit zijn de zogenaamde groepsregels.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in stappen

Stap 1:

Er eerst zelf proberen (en samen) uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat een leerling er niet uitkomt heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de pleinwacht, meester of juf voor te leggen.

Als je als (ouder van een) leerling te maken hebt of krijgt met pestgedrag, geef je dit door aan je leerkracht. Als je dit moeilijk vindt of als je er toch niet uitkomt, mag je dit ook aan de contactjuf melden.

Stap 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen.

Enkele suggesties voor zo'n gesprek:

- het probleem bespreken in de klas.
- afspraken maken met slachtoffer, dader(s) en evt. klas.
- na 2 weken komt de leerkracht op de gemaakte afspraken terug.
- herhaal dit evt. na een maand.

Stap 4:

Als bovenstaande niet afdoende is, worden de ouders van pester en slachtoffer op de hoogte gesteld. De ouders worden nadrukkelijk om medewerking gevraagd om een einde aan het probleem te maken. In de groep vindt een gesprek met de leerlingen plaats. Vanaf groep 5 is er daarnaast de mogelijkheid om de klassenthermometer (zie bijlage) af te nemen.

Als je als leerkracht te maken hebt of krijgt met pestgedrag, geef je dit door aan de IB-er. In de bijlage vind je een formulier waarop je een aantal gegevens invult. Dit formulier wordt digitaal opgeslagen in ParnasSys.

Daarnaast geef je dezelfde gegevens door aan de contactjuf. Zij zorgt ervoor dat het formulier wordt bewaard in de map waarin dit protocol te vinden is.

In een teamvergadering wordt het probleem aan de collega's gemeld.

Stap 5:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld, zoals de schoolarts, GGD, SMW of de schoolbegeleidingsdienst.

Stap 6:

In extreme gevallen kan er voor gekozen worden om een leerling in een andere groep te plaatsen binnen de school. Ook het tijdelijk plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. In het uiterste geval kan een leerling geschorst worden.

Bijlage: Formulier pestsignaal

Als je als leerkracht pestsignalen opvangt:

- Dit formulier invullen met relevante gegevens. Schrijf je duidelijk op wat voor signaal je binnen gekregen hebt en wat voor actie je gaat ondernemen.
- Overleg plegen met de contactjuf. Zij zorgt ervoor dat deze gegevens in de map van het pestprotocol worden bewaard.
- Het formulier digitaal opslaan in Parnassys.
- Het probleem melden bij de IB-er en in een teamvergadering

Leerkracht:

Dader:

Slachtoffer:

Datum:

Signaal:

Actie:

- *Terugkoppeling na 2 weken:*

Gesprek met slachtoffer:

Gesprek met dader(s):

Gesprek met ouders:

- *Terugkoppeling na 8 weken:*

Bijlage: tips voor het begeleiden van leerlingen

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

☐	Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
☐	Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het Pesten
☐	Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
☐	Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
☐	Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
☐	Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
☐	Sterke kanten van de leerling benadrukken
☐	Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
☐	Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
☐	Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

☐	Praten; zoeken naar de redenen van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
☐	Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
☐	Excuses aan laten bieden
☐	In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
☐	Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
☐	Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
☐	Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
☐	Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
☐	Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

* Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- ❖ Een problematische thuissituatie
- ❖ Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- ❖ Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- ❖ Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- ❖ Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Bijlage: Adviezen aan ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- c. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- d. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- e. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- f. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Bijlage: klassenthermometer

Ik ben een meisje / jongen

Ik zit in groep:.....

Mijn leeftijd:.....

Ik voel me op school veilig genoeg om:

	--	-	+	++
Te zijn wie ik ben				
Voor mijn geloof uit te komen				
Mijn mening te geven				
Te kiezen en te doen wat ik wil				
Te gaan en te staan waar ik wil				

Ik voel mij veilig:

	--	-	+	++
In de klas				
In het schoolgebouw				
In de hal				
Op het schoolplein				
In de buurt van de school				

Ik voel mij veilig omdat de school:

	--	-	+	++
Goed op de regels let				
Goed helpt als je hulp vraagt				
Pesten en geweld goed aanpakt				
Discriminatie goed aanpakt				

Ik voel me onveilig op school door:

	--	-	+	++
Leerlingen				
Juffen en meesters				
Andere mensen die op school werken				
Leerlingen van een andere school				

Ik voel me onveilig op school door:

	--	-	+	++
Uitschelden				
Dreigen met woorden				
Stuk maken of stelen van mijn spullen				
Uitsluiting (niet mee mogen doen)				
Pesten				
Lichamelijk geweld (slaan en schoppen)				
Dreigen met een wapen				
Discriminatie				
Seksueel geweld (met kijken, woorden, aanraken)				

Ik word op school gepest of gediscrimineerd

		-	+	++
Om hoe ik eruit zie				
Om hoe ik heet (voornaam en/of achternaam)				
Om wat ik wel en niet goed kan				
Om mijn afkomst, geloof of cultuur				
Om de manier waarop ik spreek en schrijf				
Omdat ik een jongen of een meisje ben				
Omdat ze denken dat ik homo of lesbo ben				

Ik maak het voor anderen onveilig op school door:

	--	-	+	++
Uitschelden				
Bedreigen met woorden				
Stuk maken of stelen van spullen				
Uitsluiten (niet mee laten doen)				
Pesten				
Lichamelijk geweld				
Bedreiging met een wapen				
Discriminatie				
Seksueel geweld				

De sfeer in de klas:

	--	-	- / +	+	++
In onze klas kan je veilig jezelf zijn					
De kinderen hebben respect voor elkaar					
Als je iets goed doet, krijg je complimenten					
Niemand pakt zomaar iets van je, ze vragen het eerst					
Het is normaal om vragen te stellen en kritiek te geven					

Bij ruzie en pesten:

	--	-	+ / -	+	++
Als je last van iemand hebt, kun je NEE of STOP zeggen					
Als kinderen je pesten, dan zeggen anderen STOP					
Als je NEE of STOP zegt, dan stoppen ze ook echt					
Als het niet stopt, kan je de juf / meester erbij halen					
In de klas lossen we ruzie zonder geweld op					